

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Pedagogická fakulta

Katedra výtvarné kultury Pedagogické fakulty UJEP
DOKTORANDSKÉ KOLOKVIUM

HARMONOGRAM:

09:00–09:30

09:30–09:40

09:40–10:00

10:00–10:20

10:20–10:40

10:40–11:00

11:00–11:20

11:20–11:40

11:40–12:00

12:00–12:20

12:20–12:40

12:40–13:00

13:00–14:00

registrace účastníků

zahájení

prof. akad. mal. Mgr. Martin Velíšek, Ph.D.

Mgr. Jakub Havlíček

MgA. Tereza Vlasáková

Mgr. Štěpán Járka

Mgr. Lucie Mlýnková

pauza

Mgr. et MgA. Eva Vápenková

Mgr. Valérie Kočí

MgA. Lukáš Miffek

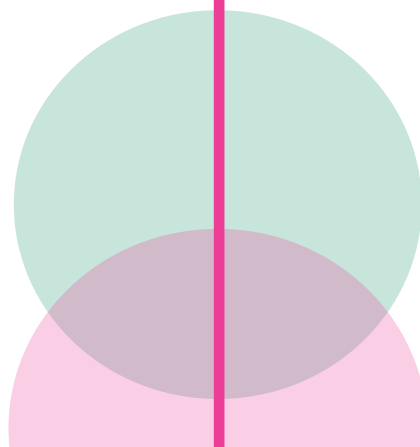
Mgr. Pavla Vargová

pauza

host

Ing. arch. Magdalena

Koubek Michaličková, Ph.D.

Mgr. Jakub Havlíček

Light art jako prostředek rozvoje kreativity, imaginace a relačního myšlení ve výtvarné výchově

Kolokviální příspěvek prezentuje dosud získané materiály vztahující se k autorským výtvarně-edukativním zadáním, která využívají světlo jako výrazový či výtvarný prostředek. Realizované tvůrčí aktivity probíhaly na různých stupních několika vybraných škol a zapojili se do nich žáci, studenti i posluchači s odlišným studijním zaměřením.

V rámci grantového projektu Tvořivost a otevřená mysl se podařilo uskutečnit část těchto aktivit, jelikož jedním z cílů bylo rozvíjet u zapojených účastníků tvořivost. Tato oblast představuje jednu z klíčových rovin, na niž se disertační projekt prostřednictvím práce se světlem soustředí. Cílem bylo prostřednictvím výtvarných zadání překonávat často opakované a schematické výukové postupy a oprošťovat se od stereotypních návyků. K tomu sloužily kreativní výtvarné a zážitkové aktivity podporující tvořivost i flexibilní myšlení. Projekt usiloval o tvorbu workshopů rozvíjejících divergentní a relační myšlení účastníků a jejich schopnost nacházet různorodá inovativní a originální řešení. Tyto činnosti byly dále podpořeny vytvořením několika interaktivních kurzů v prostředí Moodle, které umožňovaly průběžnou a efektivní spolupráci se zapojenými účastníky.

MgA. Tereza Vlasáková

Mentální vizualizace a její reprezentace: pilotní evidence kognitivních a vizuálních dovedností žáků střední školy a plán navazujícího šetření

Příspěvek navazuje na výzkum v rámci SGS projektu: Mentální vizualizace a její reprezentace – výzkum kognitivních a vizuálních dovedností žáků střední školy (UJEP-SGS-2025-43-007-1) a shrnuje dosavadní průběh disertační práce. Zaměřuje se na vztah mezi mentální vizualizací, její externalizací do vizuálního artefaktu a na to, jak lze tyto procesy ve výuce cíleně rozvíjet. V teoretické části vymezuje klíčové pojmy a jejich vazbu na pre-kreativní proces a kresbu z představy. Empirická část představí pilotní design s triadickým režimem úloh, způsob sběru dat a vyhodnocení žakovských artefaktů pomocí hodnotících kritérií. Pilotní výsledky naznačují, že rozdílné úlohové režimy vedou k odlišným strategiím reprezentace a umožňují zachytit specifické vzorce kognitivních a vizuálních dovedností relevantní pro didaktické vedení. V závěru je nastíněn plán navazujícího šetření.

Mgr. Štěpán Járka

Komparace Hejného metody a didaktických přístupů ve výtvarné výchově

Příspěvek je dílčí reflexí konference Hejného metody na katedře Matematiky PedF UK. Naznačuje hlavní překryvy mezi Hejného metodou a základními didaktickými principy v didaktice výtvarné výchovy. Cílem je ukázat, že mezi těmito, na první pohled odlišnými obory, existují jisté shody a významné společné rysy. Příspěvek poukazuje na to, že jak Hejného metoda, tak současná výtvarná výchova, staví na aktivní roli žáka, práci s otevřenými úlohami, hledání vlastních řešení, a na významu reflexe a diskuse. Upozorňuje na možnost mezioborového dialogu a ukazuje, že Hejného metoda může být chápána jako součást širšího pedagogického diskurzu, sdíleného mimo jiné s výtvarnou výchovou, ale i jinými předměty.

Mgr. Lucie Mlýnková

Vzdělávací kurzy pro pedagogy výtvarné výchovy: dílčí výsledky vícepřípadové studie

Příspěvek představuje dílčí výsledky analýz ze dvou realizovaných kurzů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, které jsou součástí vícepřípadové studie. První analýza se zaměřuje na webinář Malba vaječnou temperou – učení v mezipředmětových souvislostech, druhá se věnuje workshopu Příběhy ve světle a stínu – scénografie ve výtvarné výchově. Důraz je kladen na komparaci výsledků těchto analýz a na opakující se krizové momenty vyžadující alterace pro zvýšení kvality pedagogické praxe i prezentovaných výtvarných zadání. V rámci analýz je využita výzkumná a evaluační metodika 3A (anotace, analýza, alterace), modifikovaná pro potřeby dalšího vzdělávání pedagogů. Součástí příspěvku je také shrnutí dosavadních výsledků studia a představení dalšího směřování výzkumu.

Mgr. et MgA. Eva Vápenková

Vztah k místu (interpretace výsledků provedeného výzkumu v rámci SGS UJEP-SGS-2025-43-006-1)

Příspěvek představí postup kvalitativního výzkumu provedeného během plnění zadání podané SGS. Předmětem výzkumu byla realizace sběru dat rešerší primární literatury a zdrojů, doplněná uskutečněnými rozhovory s výtvarnými umělci v širším generačním spektru, kteří pracují s krajinou a přírodním prostředím v rozmanitých formách výtvarné interakce.

Předběžná analýza biografických dat a současně zpracovaná umělecká autoetnografie konkretizovaly vedený výzkum na sledování vztahu k místu, které je v disertační práci popisováno z pozice fenomenologické topologie. Získaná výsledná data jsou podkladem pro přípravu výzkumné výtvarně-edukativní sondy.

Mgr. Valérie Kočí

Implementace environmentálních témat do výtvarné výchovy na 1. stupni základních škol

Příspěvek prezentuje aktuální fázi disertačního projektu zaměřeného na zkoumání implementace environmentálních témat do výtvarné výchovy na 1. stupni základních škol. Hlavním cílem výzkumu je porozumět způsobům, jakými pedagogové 1. stupně začleňují environmentální témata do výuky výtvarné výchovy. V rámci příspěvku bude představen dosavadní průběh řešení disertační práce, zejména realizace kvalitativního výzkumného šetření, sběr dat prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů, jejich analýza a shrnutí dosavadních vzdělávacích a výzkumných výsledků dosažených v uplynulém roce, včetně celkového posunu projektu.

MgA. Lukáš Miffek

Základní teorie humoru v kontextu současného českého výtvarného umění

Kolokviální příspěvek je sondou do možností aplikace základních teorií humoru (teorie nadřazenosti, úlevy, nesouladu a neškodného porušení) na současné české výtvarné umění. Ověří, nakolik je možno aplikovat tyto teoretické rámce na výtvarné výstupy předních současných českých umělců a zkoumá, zda lze případně identifikovat dominantní proudy v současné tvorbě na základě teoretického podkladu zabývajícího se fenoménem humoru a jejich využití při výuce výtvarných předmětů. Dotkne se také otázek, zda jsou vizuální komika, nadsázka, lehkost či vědomý příklon k jednotlivým teoriím humoru v umělecké tvorbě generečně podmíněny a nakolik se mění v čase. Poukáže i na rozdílné vnímání vizuálního a verbálního humoru.

Mgr. Pavla Vargová

Vícesmyslovost a mezioborovost při galerijní edukaci

Příspěvek představí obsah, plán a aktuální fázi disertační práce, která se zabývá smyslovostí a mezioborovostí galerijních edukací a jejich vlivem na vybrané aspekty podporující celostní rozvoj vnímatele. Cílem výsledné práce je analýza rozmanitosti přístupů a cílů galerijních edukací a následné zkoumání, které z nich, jakým způsobem a čím zvyšují intenzitu komplexního a smyslového zážitku a jeho roli v procesu poznávání. Komparování těchto přístupů umožní uspořádat škálu různých způsobů a záměrností galerijních edukačních programů ve vztahu k smyslově bohatému zážitku.

Navrženou škálu doplňuje analýza průzkumů zaměřených na edukační potenciál metod smyslových prostředí za účelem zlepšení soustředění či zvýšení zájmu nejen o výtvarné umění. K výzkumnému porovnání a analýze slouží dva typy sledovaných skupin žáků prvního stupně základní školy, procházejících galerijní edukací ke stejnému výstavnímu projektu, ale za využití odlišných edukačních metod.

HOST:

**Ing. arch. Magdalena Koubek Michaličková,
Ph.D.**

Prostorové vnímání a jeho
výtvarná transkripce v odborném
kurikulárním
programu RVP 36-47-M/01
oboru Stavebnictví

V přednášce, rekapitulující téma disertační práce, obhájené na katedře výtvarné výchovy PedF UK v Praze, se autorka zabývá kurikulem, jeho modelováním a jeho výzkumem. Vychází z vlastní edukační praxe na FA ČVUT i na SPŠS a VOŠ v Dušní v Praze. Jednotlivé kapitoly disertační práce mapují cestu k funkční syntéze, nebo i symbióze zkušeností z architektonické praxe, zkušeností pedagoga a současně i zkušeností výzkumníka.

Projektované protokoly poskytují zpětnou vazbu v kazuistikách vícenásobné případové studie realizovaného kurikula v předmětu Architektonická kresba. Aktuálně autorka v pedagogické praxi reflektuje realizaci integrovaného přístupu inspirovaného systémem STEAM.

